

Ardealul Juridic

Revistă de Drept și de Unificare Legislativă
Doctrină, Jurisprudență, Legislație comparată

Revista apare numai odată pe lună,
conținând însă un număr dublu de
pagini ca în anii precedenți

Abonamentul pentru Instituții și Autorități 700 Lei pe 1 an
Advocați 500 Lei pe 1 an
Magistrați 400 Lei pe 1 an
Un număr simplu 30 Lei
Un număr dublu 35 Lei
Un număr vechi 40 Lei

Redacția: Str. Calea Victoriei No. 53
Telefon 590. Administrația: Str. Iuliu
Maniu 3 (Radio Reclame România S.A.)
unde se primesc abonamente și orice
cereri de adje. Telefon 630

Director, Fondator și Redactor responsabil: **VASILE M. DIMITRIU** Consilier la Curtea de Apel din Cluj

Colaboratori:

Alexandrescu Traian
Fost Prim-președinte de Tribunal
Pro Decanul Baroului avocaților
din București

Anca Justin Leontin
Judecător Trib. Cluj

Bulgăraș-Popov Ad. Gr.
Avocat Contencios CFR Cluj

Ceaur Aslan Ernest
Consilier la Curtea de Apel Timișoara

Balașiu Paul
Consilier la Curtea de Apel din Cluj

Docan P. George
Președinte Tribunalul Buzeu

Dolj I. Ionescu
Președinte la Consiliul legislativ

Filipescu Constantin
Consilier la Curtea de Apel din Cluj

Filipescu Ricard
Judecător tribunalul Cluj

Hațieganu Emil
Profesor la Universitatea din Cluj

Kis Maurișiu
Profesor universitar pensionar

Lazar Aurel
Fost ministru, Avocat Oradea-Mare

Leon N. Gheorghe Dr.
Profesor la Universitatea din Cluj

Marta Alexandru
Prim președintele Curții de Apel
Timișoara

Mănescu Ion
Președinte la Curtea de Apel Cluj

Micșa Pompel
Prim președintele Curții de Apel Cluj

Munteanu Victor
Avocat din Sibiu

Negrea Camil
Profesor la Universitatea din Cluj

Onișor Victor
Profesor la Universitatea din Cluj

Pastia P. Vasile
Primprocuror la Tribunalul Brăila

Petrescu F. Vasile
Președinte de secție la Trib. Sighișoara

Popp Romulus

Prim președintele Curții de Apel
Brașov

Porușiu Petre
Profesor la Universitatea din Cluj

Praporgescu Ștefan
Consilier la Curtea de Apel Oradea-Mare

Stetcu Emilian
Judecător șef la ocolul Mercurea-
Sibiului

Dem. Tigoianu
Magistrat

Tolciu Ioachim
Avocat din Cluj

Tănăsescu Teodor
Consilier la Curtea de Apel din Cluj

Ulvineanu Alexandru
Consilier la Curtea de Apel Cluj

Vioreanu P. Ioan
Judecător tribunalul Cluj

Xantopol Constantin
Fost magistrat, Avocat din Cluj

C O N T I N U T U L

1. Noul regim al substituțiilor de moștenitori în Ardeal și Bucovina

de Camil Negrea
profesor

2. Prin aplicarea §§ 97—99 Cp. legiuitorul maghiar n'a înțeles a depăși maximum de 15 ani fixat pentru temnița grea pe timp mărginit.

de Vioreanu Ion
judecător la Trib. Cluj

3. Despre posesiune în dreptul maghiar.

de Mihai Gh. Mușătescu
judecător.

4. Informațiuni.

**Banca
Ardeleană și
Cassa de Economii
S. A. R.**

Cluj, Piața Unirii Nr. 32. (Casa proprie)

Fondată în anul
1894

Este cointeresată cu: Banca Chrissoveloni, București și Banca Comercială Ungară din Pesta, Budapesta

Sucursale:
Arad, Brașov, Oradea, Sibiu,
Târgu-Mureș, Turda

CASA DE PĂSTRARE ȘI BANCA

**DE CREDIT DIN
CLUJ SOC. AN.**
CLUJ, PIAȚA UNIRII

Capitaluri
proprii Lei

77,000,000

**7
SUCURSALE:**
IN DEJ, DICIOSĂN-

Efectuază
avantajos
orice ala-
ceti bancare

MARTIN, ALBA-IULIA ȘI TÂRGU-MUREȘ

**Banca Generală a Țării
Românești București,**

Brăila,
Brașov, Cluj,
Constanța, Craiova,
Galați, Giurgiu, Oradea,
Mare, Ploești, Sfântul
Gheorghe, Târgul
Măgurele

Societate Anonimă

Capital vărsat Lei 60,000,000 // Rezerve Lei 50,000,000
Adresa Telegrafică: „GENEROMANA”

„HARWOOD”

este ceasul care revoluționează lumea, care merge neîntrerupt și nu trebuie întors nici odată. Cel mai mic gest, cea mai imperceptibilă mișcare a mâinii, îl pune în funcțiune.

Nu stați în calea progresului și cereți marca:

„HARWOOD”

A SE ADRESA CĂSUȚA POȘTALĂ 1.7 CLUJ

**BANCA
CENTRALĂ**

PENTRU INDUSTRIE ȘI COMERT
SOCIETATE ANONIMĂ IN CLUJ
Strada Regina Maria Nr. 1-3

Secția specială
pentru ciment - Secția de
Bancă și devize - Execută tot
felul de tranzacțiuni bancare,
plăți pe toate piețele interne
și streine - Depunerile se
facilitează în condițiile cele
mai favorabile

Capital: Lei 50,000,000
Fonduri: Lei 20,000,000

Legături directe cu America!

**Banca
Chrissoveloni**

SOCIETATE ANONIMĂ ROMÂNĂ

Capital și rezerve:
LEI 350,000,000

SUCURSALA CLUJ
SEDIUL CENTRAL BUCUREȘTI

Sucursale: Constantinopol, New-York,
Brăila, Constanța, Galați, Sibiu. // Bănci
afiliate: Banca de Devize și Lombard,
București, Banca Ardeleană Casa de Eco-
nomie Cluj, Chrissoveloni & Co. Paris,
Chrissoveloni & Co. Viena

TELEFON:
379, 62, 427, 980

Industria Sârmei S. A. Cluj

Fabrica:
Câmpia-Turdei

Fabricăm: Sârmă laminată, Fier de beton, Scoabe,
Cue de tot felul, Sârmă arsă, arămiță, Sârmă
de oțel, Arcuri de mobile, Sârmă
ghimpată, zincată, Agrafe.

Telefon: 4-40, 3-47 — Adresa telegrafică: „Ferrum” Cluj

Ardealul Juridic

Revistă de Drept și de Unificare Legislativă
Doctrină, Jurisprudență, Legislație comparată

Revista apare numai odată pe lună, conținând însă un număr dublu de pagini ca în anii precedenți

Abonamentul pentru Institutul și Autoritățile 700 Lei pe 1 an
Advocați 500 Lei pe 1 an
Magistrați 400 Lei pe 1 an
Un număr simplu 30 Lei
Un număr dublu 35 Lei
Un număr vechi 40 Lei

Redacția: Str. Calea Victoriei No. 55
Telefon 590. Administrația: Str. Iuliu
Maniu 3 (Radio Reclame România S.A.)
unde se primesc abonamente și orice
cereri de adje. Telefon 630

Noul regim al substituțiilor de moștenitori în Ardeal și Bucovina

(Legea rom. din 29 Mart. 1926)

de Profesor Camil Negrea de la Universitatea din Cluj

(urmare)

Precum văzusem, dispozițiile *reciproce* lipsite de corespectivitate se consideră neatârătoare una de alta, în sensul că revocarea ori anularea uneia nu exercită nici o înrâurire asupra eficacității celeilalte. În ceea ce privește dispozițiile testamentare *corespective*, anularea uneia nu rămâne fără efecte asupra celeilalte dispoziții (valabile, bine înțeles); prin urmare nulitatea dispozițiunii coprinzând o substituție fideicomisară oprită se repercutează și ea — în principiu, cel puțin — asupra dispoziției corespensive făcute în testamentul comun de către celălalt soț. În această privință va trebui însă să facem următoarele distincțiuni:

a) Dacă *dispoziția soțului predecedat* e nulă pentru motivul că coprinde o substituție fideicomisară, soțul supraviețuitor nu va putea lua nimic în baza acelei dispozițiuni; în schimb devine caducă dispoziția corespensivă a soțului supraviețuitor (presupunând, bine înțeles, că e de altfel valabilă), încât exspectativa terțiului rânduit de către soțul supraviețuitor se suprimă, fără să fie nevoie de revocare expresă din partea acestuia¹⁶⁾.

¹⁶⁾ Un exemplu de testament corespensiv cu nulitate una latere: Soțul B instituie moștenitor pe soțul F grevându-l cu substituție fideicomisară în favoarea stăbilimentului de binefacere X; iar F instituie pe B. cu adaosul că ce va mai rămâne din averea moștenită (dela F) să fie a rudei G fratele soțului F; totodată soții declară corespensive aceste dispoziții. — De altfel corespensivitatea poate fi și unilaterala, când adică singur dispoziția unuia din soți s'a făcut în vederea cutărei dispozițiuni a celuiilalt soț. De asemenea, faptul că soții au dispus prin testamentul lor comun în favoarea aceluiaș terțiu (d. ex. chiar prin text unitar: „noi... dispunem“), nu exclude caracterul corespensiv al dispozițiilor.

b) Dacă în ipoteza acum spusă, nulitatea dispoziției soțului predecedat s'ar pronunța după punerea în posesiune a soțului supraviețuitor; va avea loc restituirea bunurilor către rudele ab intestat ale soțului predecedat (ori în general către succesorii lui).

c) Chestiunea pare mai dificilă dacă terțiu rânduit de către soțul supraviețuitor primise — după încetarea din viață a acestuia — beneficiul în baza dispoziției corespensive. Socotim însă că moștenitorii ab intestat ai soțului supraviețuitor vor putea ataca cu succes pe terțiu, invocând eroarea asupra motivului (art. 572 cca.). În adevăr, din natura testamentelor corespensive decurge că singurul motiv care a determinat pe soțul supraviețuitor să cheme la moștenire pe terțiu, a fost presupunerea testatorului că dispoziția testamentară a soțului predecedat este valabilă; această presupunere s'a dovedit eronată, prin anularea dispoziției în baza legii din 1926¹⁷⁾.

d) Dacă dispoziția soțului predecedat e valabilă, dar e nulă — ca substituție fideicomisară oprită — *dispoziția corespensivă a soțului supraviețuitor*, succesorii ab intestat ai predecedatului ar putea oare să obțină îndepărtarea soțului supraviețuitor dela moștenirea celui predecedat? Nici un argument plauzibil nu militează pentru soluția afirmativă. Rudele predecedatului ar putea spune doar atât că dacă *nu* acesta ar fi murit mai înainte, el ar fi fost sigur exclus dela moștenire după soțul său; însă acest argument este departe de a transforma interesul lor pur ipotetic în un interes actual și deci susceptibil de a fi ocrotit prin justiție. În schimb, rudele ab intestat ale soțului supraviețuitor vor putea alege — după moartea acestuia — nulitatea dispoziției coprinzând substituție oprită; anularea va elimina din

¹⁷⁾ Acțiunea împotriva terțiului nu ar putea fi oare formulată și ca acțiune în repetițiune?

șirul beneficiarilor pe terțiul rânduit de către soțul supraviețuitor. Chestiunea prezintă interes în cazul când soțul supraviețuitor nu-și revocase dispoziția din chestiune.

e) Ipoteza când *ambele dispozițiuni corespective* ar fi nule, coprinzând substituții oprite, a fost discutată mai sus (XV).

XVI.

Caracterul corespectiv al testamentelor comune este accentuat de doctrina și jurisprudența maghiară în măsură mult mai amplă decât de legiuitorul austriac. Vreo *presumție* în favoarea corespectivității testamentelor comune nu există, ce e drept; legiuirea maghiară nu cere însă ca soții să fi declarat în mod expres corespective dispozițiile lor; ci e suficient ca prin ajutorul interpretării să se poată concluda la corespectivitatea lor. O astfel de interpretare se dă din partea doctrinei și jurisprudenței când soții s'au instituit reciproc moștenitori, ori când au împărțit reciproc terțe persoane, ori când fiecare din soți a chemat la moștenire pe rudele celuilalt soț ori persoane apropiate în alt mod de celălalt soț (cf. art. 2270 cgerm.). Acest mod de vedere face ca testamentele reciproce să treacă en block, prin ajutorul interpretării, în categoria testamentelor *corespective*. În ceea ce privește revocarea unilaterală, ea nu este supusă nici unei restricțiuni câtă vreme ambii soți sunt în viață și în acest caz își pierd eficacitatea și dispozițiile reciproce ori corespective ale celuilalt soț. După moartea unuia din soți revocarea din partea soțului supraviețuitor este în general exclusă în privința dispozițiilor reciproce ori corespective. *Nevalabilitatea* dispoziției unui soț atrage suprimarea eficacității dispozițiilor corespective făcute de către celălalt soț.

Din cele spuse la cap. anterior rezultă neîndoelnic și pentru legiuirea civ. maghiară, că dispoziția testamentară reciprocă ori corespectivă a unui soț, făcută în favoarea celuilalt soț ori a unui terțiu, va fi nulă în întregime (în privința soțului și a terțiului deopotrivă) dacă constituie o veritabilă substituție prohibită; de asemenea vor fi nule dispozițiile ambilor soți dacă ambele coprind astfel de substituții. Condițiunile și consecințele anulării unor atari dispozițiuni sunt aceleași pe cari le-am văzut la cap. anterior, ținând în seamă — bine înțeles — că în sistemul maghiar, cele mai multe dispoziții reciproce sunt investite cu caracterul corespectivității prin simplă interpretare.

XVII.

Din caracterul general al legii din 1926 urmează că substituțiile fideicomisare trebuie considerate nule și în cazul când dispoziția face parte din vreun *pact succesoral*. Cu toate controversele de doctrină ce există cu privire la natura juridică a pactului succesoral, este indiscutabil că pactul succesoral aparține categoriei *actelor juridice mortis causa*; iar prin interpretarea extensivă a legii din 1926, trebuie să deducem cumcă această lege, împreună cu toate sancțiunile ce comportă, află aplicare integrală decâteori dispoziția coprinsă în pactul succesoral întrunește toate elementele unei substituții oprite. Cu alte cuvinte, dispoziția va fi nevalabilă atât în privința cocontractantului, cât și în privința substitutului său fideicomisar. Imprejurarea că dispoziția coprinsă în pactul succesoral nu poate fi revocată, nu exercită nici o influență asupra aplicabilității legii prohibitive din 1926. În ipoteza când ambii contractanți s'au instituit reciproc (pacte succesoriale „bilaterale”), nulitatea dispoziției unuia din contractanți face să înceteze eficacitatea dispozițiilor celuilalt contractant¹⁸⁾.

XVIII.

Art. 1 al legii din 1926 desființând instituțiunea substituțiilor fideicomisarii, dispune (alin. 2) că „actualii titulari a averii fideicomisare (? gramatică!) devin proprietari în condițiunile dreptului comun”. Dispozițiunea aceasta, singura cu care legiuitorul înțelege să rezolve chestiunile de tranziție, consacră o teză extrem de tranșantă: cu toate că „actualul titular” adică moștenitorul fiduciar nu este decât proprietar limitat („țăr murit”, „știrbit”), cu drepturile și obligațiunile unui uzufructuar (art. 713 ccaustr.), sau — conform doctrinei — proprietar cu titlu revocabil, el se transformă deodată cu promulgarea legii din 1926 în proprietar nelimitat, scuturându-se astfel de toate sarcinile, restricțiile și îngrădirile statornicite de către testator prin substituțiile fideicomisare, în

¹⁸⁾ Este de sine înțeles că dispoziția nulă nu e proprie să împiedece pe contractantul respectiv de-a dispune ulterior *mortis causa* asupra bunurilor menționate în pactul succesoral și că pactul succesoral nul nu stinge nici eficacitatea dispozițiilor testamentare anterioare. Regula aceasta află aplicare și la testamentele comune (arg. a fortiori).

Condițiunile și urmările anulării sunt aceleași ca la testamentele comune (XV), pactele succesoriale diferențiându-se de acelea numai prin atributul irevocabilității.

favoarea altor persoane. Substituțiunea fideicomisară, controversă în doctrină în ce privește calificarea ei (nudă proprietate, proprietate directă, drept cu condiție suspensivă, etc.) — de bună seamă nu indică un drept complectamente format; totuși, este indiscutabil că ea depășește cadrele unei simple expectative și încorporează un interes juridic de o atare consistență, încât numai legiuitorul revoluționar ar pute-o aboli fără despăgubire, în profitul „actualului titular“, înavutându-l pe acesta din urmă împotriva principiilor de drept. În fața textului categoric nu ne rămâne însă altceva decât să constatăm că legiuitorul nostru desființând deopotrivă fideicomisele și substituțiunile fideicomisare ce existau la data promulgării legii, asigură oarecari îndemnizări unor persoane chemate să succedă în fideicomise, dar eliminează pe substituții fideicomisari complectamente, dela orice fel de îndemnizare¹⁹⁾.

În vederea celor spuse, situația în privința testamentelor alcătuite anterior promulgării legii din 1926, se prezintă în următorul fel:

a) Dacă testatorul a încetat din viață după 29 Martie 1926, dispoziția sa testamentară va fi cărmuită exclusiv de noua lege, fără privire la data când testamentul a fost alcătuit; aceasta nu atât pentru considerarea că odată cu promulgarea legii, testatorul avea posibilitatea de-a face alt testament, corespunzător noii legi; dar, principalmente fiindcă odată promulgată, legea de ordine publică trebuie să opereze necondiționat²⁰⁾.

b) Dacă testatorul decedase anterior promulgării legii, dar cazul prevăzut pentru trecerea bunurilor asupra substitutului nu se produsese

¹⁹⁾ De remarcă că Consiliul Legislativ prezentase Ministerului Justiției un proiect de lege în care se prevedea la fel pentru ambele categorii, o îndemnizare în formă de rentă viageră, și aceasta pentru considerarea că despăgubirea drepturilor câștigate se impune și în ipoteza substituțiilor fideicomisare, ca singură conformă cu spiritul legii constituționale și cu doctrina nouă (v. avizul Consil. Legisl.). Corpurile Legiuitoare au lăsat nebăgate în seamă aceste juste considerațiuni. După cum s'a arătat cu ocazia punerii în aplicare a legislației franceze în departamentele recuperate, s'a făcut o și mai largă aplicare a principiului drepturilor câștigate, în ce privește substituțiile fideicomisare rânduite anterior în Alsacia și Lorena, sub cărmuirea codului civil german (vezi nota 7 la cap. VII).

²⁰⁾ De aci, nici ignoranța iuris nu va putea remedia nulitatea actului testamentar, nici împrejurarea că testatorul fusese, la chiar epoca promulgării, în imposibilitate de a-și alcătui un nou act de ultimă voință (cf. art. 17 și 31 leg. ung. 16;1876).

încă la promulgarea legii, moștenitorul fiduciar se transformă automat — conform celor spuse — în stăpân nelimitat și în acelaș moment se stinge orice pretenție a substitutului fideicomisar. După cum se știe, așa numitul „casus restitutionis“ este de cele mai multe ori moartea fiduciarului. Cum însă legea dela 1926 nu face nici o distincțiune pentru trecut, ci erijează pe toți *actualii titulari* la rangul de proprietari nelimitați („în condițiunile dreptului comun“), trebuie să concludem că fiduciarul dela 29 Martie 1926 s'a transformat în proprietar nelimitat nu numai când restituirea ar fi trebuit să se facă la *moartea* lui, dar și atunci când „casus restitutionis“ era vreo altă întâmplare ori un termen extinctiv prevăzut de testator în conformitate cu art. 606 cca. Teza aceasta este la aparență în contradicție cu ideea dezvoltată la cap. IV, unde arătăm că pentru viitor, nu toate rânduirile de beneficii succesive, posteroare legii din 1926, sunt a se privi ca substituții fideicomisare (spre pildă rânduirile cu termen). De contradicție nu poate fi însă vorba. Legiuitorul dela 1926, în fața situației date, s'a abținut să selecționeze ipotezele art. 606 cca. și constatând că toate aceste ipoteze constituie substituții fideicomisare în concepția codului civ. austr. și a dreptului civil maghiar, a investit deopotrivă pe *toți actualii titulari* cu plenitudinea proprietății; ori, lege nouă distingente, orice diferențiere pentru trecut ar fi arbitrară. În cât privește viitorul, am văzut că odată înlăturată noțiunea consacrată de cele două legiuri locale, se întronează noțiunea unitară a substituției fideicomisare, care lasă pe dinafară unele ipoteze prevăzute de sus zisele legiuri²¹⁾.

c) În ipoteza „*fideicommissum eius quod supererit*“, beneficiarul chemat în primul rând va profita de asemenea de slobozenia acordată de legea dela 1926, nu numai pentru că ipoteza aceasta este și ea substituție fideicomisară atenuată în spiritul dreptului civil local, dar fiindcă argumen-

²¹⁾ Modul de urmare al legiuitorului denotă și la acest punct lipsa de pătrunderă a situației. Testatorul din Tecuci rânduieste la 1924 beneficiul lui A cu obligațiunea ca peste 10 ani să-i remită lui B, iar testatorul din Cluj face perfect aceeaș dispoziție, la aceeaș dată, în favoarea lui C cu beneficiarul succesiv D. Ambii testatori mor în Ianuarie 1926. Iată situația la 1 Aprilie 1926: A rămâne proprietar limitat, grevat cu dreptul lui B; contrar, C = succesorul testatorului din Cluj s'a învrednicit, din grația legii de unificare, să se scuture de sarcină, legea însăși înlăturându-i din cale pe D, fiindcă acesta e substituit fideicomisar conform art. 606 ccaustr.

tul „a fortiori“ demandă această soluție²²⁾.

d) Dacă substituția fideicomisară a fost rânduită cu o condiție suspensivă deosebită, care urmează să se împlinească după moartea fiduciarului ori după un alt eveniment ori după termen (de ex. bunurile lăsate lui A vor reveni, după moartea acestuia, lui B dacă B se va căsători cu X) și moartea, evenimentul ori termenul avusese loc anterior promulgării legii, însă condiția nu se împlinise până la această dată, dreptul beneficiarului chemat în al doilea rând poate fi oare contestat prin invocarea legii din 1926? Deodată cu moartea fiduciarului sau cu împlinirea evenimentului ori a termenului, dreptul fiduciarului încetează; neîmplinirea condiției nu va profita fiduciarului (ori succesorului său) decât dacă testatorul a dispus astfel (expres ori tacitamente). Cu alte cuvinte, în ipoteza acum spusă, beneficiarul chemat condițional în al doilea rând se desbracă la moartea fiduciarului de calitatea de substituit și rămâne, investit cu calitatea de beneficiar condițional comun (fără calificativul „substituit“).

XIX.

Chestiunea „dreptului intertemporal“ este mai complicată în ipotezele când prin testamente comune ori prin pacte succesoriale, o terță persoană a fost substituită soțului supraviețuitor și acesta se găsea la 29 Martie 1926 în condiția de stăpân fiduciar al bunurilor lăsate de soțul precedat (v. cap. XIV-XVIII). După cum s'a văzut, testamentele comune îngrădesc în sistemul maghiar libertatea soțului supraviețuitor în așa fel, încât el nu-și mai poate revoca (nici expres, nici tacit, nici în mod presumat, cf. art. 713 urm. cca.) dispozițiile făcute prin testamentul comun în favoarea terțiului și nu mai poate înstrăina nici prin donațiuni bunurile rânduite terțiului. Aceste restricțiuni se traduc în sist. cca. în obligațiunea soțului supraviețuitor de-a „restitui“ bunurile ce primise prin testamentul comun, de îndată ce își revoacă dispozițiile cuprinse în acest act. Cum vedem, sist. ccaustr. este mai puțin sever în ceea ce privește intangibilitatea condiției juridice a terțiului, creiată de către soți prin testamentul

comun. Însă odată ce art. 1. al 1. din 1926 dispune în termeni generali că actualii titulari ai averii fideicomisare devin proprietari în condițiunile dreptului comun, obligațiunea de-a restitui terțiului, suprimată pentru fiduciarii numiți prin testamente simple (cap. XVIII), trebuie considerată suprimată și în cazul când fusese impusă soțului supraviețuitor instituit prin testamentul comun. Cu alte cuvinte: de câteori soțul supraviețuitor și terțiul se găsesc în raportul de fiduciar și substituit fideicomisar (v. cap. XIV), terțiul trebuie considerat eliminat cu data de 29 Martie 1926, soțul supraviețuitor devenind la aceeași dată „proprietar în condițiunile dreptului comun“, asupra tuturor bunurilor ce primise dela soțul precedat cu îndatorirea de-a le restitui la timpul său terțiului, integral, ori „de residuo“.

Împotriva acestei soluțiuni vor fi invocate de bună seamă unele argumente; ele nu sunt însă fondate decât la aparență. Vom releva în primul rând susținerea unora cumcă testamentul comun reciproc ori corespectiv este un contract, ori că obține forța juridică a contractului după ce soțul supraviețuitor a luat în stăpânire bunurile soțului precedat cu îndatorirea de-a remite terțiului bunurile acestuia și pe ale sale. Susținerea aceasta — dacă ar fi exactă — este oare de maniera de-a putea opri aplicabilitatea dispoziției transitorii, cuprinsă în art. 1 al legii din 1926? Admițând afirmativa ar fi să uităm că în principiu, legiuitorul poate, din considerațiuni de ordin superior, să desființeze chiar și contracte, deslegând pe contractant de obligațiunea sa, cu sau fără îndemnizare către celălalt contractant. Doctrina e liberă să aprecieze spiritul de prudență ori de echitate al legiuitorului în astfel de cazuri, dar nu poate contesta puterea legii nici chiar când ea ar suprima veritabile, „drepturi câștigate“. Așa fiind, preținsul caracter contractual al testamentului comun nu poate influența prin sine soluția, impusă prin zisul art. al legii din 1926. Am putea adăoga doar, că dacă legiuitorului român îi repugnă instituția testamentelor comune (art. 857 ccrom.), nu se poate concepe că chiar în cadrele acestora să fi admis — fie ca tranziție numai — o situație privilegiată în favoarea terțiilor substituiți fideicomisari. O împrejurare care pare a putea pune pe gânduri pe doctrinar, ar fi aceea că testamentul comun corespectiv leagă în măsură mai mare (sist. magh.) ori mai redusă (sist. ccaustr.) dreptul de dispoziție al soțului supraviețuitor, chiar și în privința propriilor sale bunuri și îl obligă să abandoneze (în pro-

²²⁾ Dacă legiuitorul dela 1926 a înțeles să descătușeze pe fiduciarul comun care nu avea libertate de-a dispune nici mortis causa și nici inter vivos, cu atât mai mult a înțeles să înlătore piedeca mai mică, impusă prin fideicom. de residuo. Observațiunea dela punctul anterior se potrivește însă și acestei ipoteze.

fitul terțiului) bunurile primite dela soțul predecedat, dacă prin dispozițiile sale ulterioare (mortis causa) zădărnicește realizarea dispozițiilor anterioare comune. Ne întrebăm însă: vinculațiunea bunurilor în ipoteza unui testament comun corespectiv este ea oare mai severă decât cea rânduită prin un testament simplu în profitul terțiului substituit fideicomisar? Soțul supraviețuitor, în ceea ce privește bunurile primite dela soțul predecedat, nu este doar nici el altceva decât moștenitor fiduciar. În cât ține de bunurile sale proprii, soțul supraviețuitor — precum văzusem — este legat conform cca. numai în sensul că revocându-și propriul testament e ținut să restituie, de bună seamă terțiului, bunurile primite dela soțul predecedat, și conform sist. magh. în așa fel, că dispozițiile sale cari ar aduce prejudiciu terțiului sunt inoperante și susceptibile de atacare de către terțiu. Prin urmare:

1) Din punctul de vedere al cca., vinculațiunea creiată prin testamentul corespectiv este complet înlăturată prin dispoziția transitorie a legii dela 1926; ea nu mai există în privința bunurilor rămase dela soțul predecedat, soțul supraviețuitor devenind la 29 Martie 1926 proprietarul acelora în condițiile dreptului comun; ea nu mai există nici în privința bunurilor proprii ale soțului supraviețuitor care conform art. 1248 cca. poate revoca oricând testamentul; dar revocarea nu va face ca să ia naștere dreptul terțiului de-a cere pentru sine bunurile provenite dela soțul predecedat, din simplul motiv că aceste bunuri s'au atribuit prin art. 1 soțului supraviețuitor = moștenitor fiduciar, în mod definitiv, cu suprimarea pentru totdeauna a pretențiilor terțiului = substituit fideicomisar. Cu alte cuvinte, dispoziția transitorie a art. 1, întrucât urmează să fie aplicată în teritoriul de eficacitate al cca., transformând pe soțul supraviețuitor în proprietar de drept comun al bunurilor primite dela soțul predecedat, suprimă totodată — în mod implicit — obligațiunea lui de restituire pentru cazul că și-ar revoca testamentul comun în desavantajul terțiului.

2) Sistemul dr. civ. maghiar ne oferă aceeași soluție în ceea ce privește bunurile provenite dela soțul predecedat; art. 1 făcând pe soțul supraviețuitor stăpânul nelimitat al acestor bunuri, a suprimat pretențiile de substituție fideicomisară ale terțiului asupra lor. Poate însă oare terțul să atace actele soțului supraviețuitor cu cari acesta dispune mortis causa asupra propriilor sale bunuri rânduite terțiului prin testament comun, ori

le donează inter vivos? Pentru a putea răspunde la această întrebare socotim necesare următoarele considerațiuni.

Pentru care rațiune sistemul dr. civ. maghiar declară anulabile dispozițiile acum menționate ale soțului supraviețuitor, deși el le făcuse în privința propriilor sale bunuri? În ipoteza unui testament corespectiv și reciproc se poate zice că soțul supraviețuitor primise bunurile predecedatului cu oarecare timbru de contravaloare a îndatoririi sale de-a face ca la timpul său terțul să parvină și la bunurile soțului supraviețuitor. Terțul se prezintă ca beneficiar presuntiv în o situațiune ce ne reamintește pe cea creiată prin „stipulatio in favorem tertii“, bine înțeles, cu importante abateri rezultând din caracterul actelor mortis causa etc. Așa fiind, este just ca soțul supraviețuitor primind „contravaloarea“ (de ordinar folosința bunurilor care eventual se poate preschimba în proprietate nețărmurită), să nu mai poată dispune de bunurile sale cari în ochii soțului predecedat făceau oarecum echivalentul, ipotetic, ce e drept, al bunurilor lăsate de către acesta; iar dacă soțul supraviețuitor totuși ar dispune, actele sale să poată fi atacate de către terțul frustrat. În ipoteza unui testament corespectiv nereciprocal, raportul de echivalență economică dintre cele două mase de bunuri se înlocuiește cu o echivalență de ordin ideal, consistând în cea că fiecare din soți înțelege să asigure terțiului (ori persoanei A) un beneficiu numai și numai pentru considerațiunea că celălalt soț asigură din parte-i oarecare beneficiu aceluiaș terțiu (ori persoanei B). Intrebuințând terminologia juridică am putea spune că o conexitate de motive sau o condiționalitate reciprocă a dispozițiilor corespective caracterizează situația creiată prin testamentele comune. Dar art. 1 al legii din 1926 amplifică dreptul soțului supraviețuitor: din fiduciar al bunurilor rămase dela soțul predecedat îl face proprietar nelimitat. Această amplificare, pe lângă că suprimă pretențiile terțiului asupra acelor bunuri, suprimă și calificativele (atributele) „contravaloare“ și echivalent“ atașate bunurilor primite dela predecedat: soțul supraviețuitor urmează să le stăpânească în viitor nu pentru că la timpul său va da contravaloarea (echivalentul) în bunurile sale proprii, ci fiindcă legiuitorul dela 1926 a găsit că dispozițiunea testamentară a soțului predecedat (făcută în favoarea terțiului), prejudicioasă intereselor superioare, nu mai poate fi ținută în seamă. Cu alte cuvinte, calitatea de proprietar nelimitat nu

mai e în funcție de aceea ca soțul supraviețuitor să-și îndeplinească „angajamentele“ anterioare, luându-le în favoarea terțiului. Dela 1926 încoace soțul supraviețuitor nu mai are în patrimoniul său nici o contravaloare (nici un echivalent) pentru propriile sale bunuri destinate terțiului; bunurile soțului predecedat sunt în stăpânirea lui (nelimitată) din grația legiuitorului radical. Dar atunci nu este logic ca soțul, dispensat legalmente de îndatoririle sale în privința bunurilor primite dela soțul predecedat, să fie considerat eo magis dispensat, în mod implicit, de orice îndatorire ce-i vincula propriile sale bunuri în favoarea terțiului? S'ar mai putea invoca oare, față cu art. 1 al legii că intenția soțului predecedat fusese gratificarea temporară a celuilalt soț, legată cu motivul determinant: gratificarea comună definitivă a terțiului, și că realizarea acestei din urmă părți a dispoziției comune constituie o condiție esențială care nu ar putea fi înlăturată de către soțul supraviețuitor? Dar legiuitorul nostru radical a suprimat „uno ictu“ așteptările tuturor terțiilor, prin dispoziția tranșantă a art. 1, fără a admite ca „motivul determinant“ al testatorilor să poată fi invocat de cei interesați, în scopul de-a clătina situația moștenitorului fiduciar. Și atunci: ce considerațiune ar demanda ca terțiul chemat prin testament comun să aibă situație privilegiată față cu terții rânduiți prin testamente simple? Este de sine înțeles că terțiul va succede în bunurile soțului supraviețuitor dacă acesta nu-și va fi revocat dispozițiile făcute în testamentul comun; această succesiune nu se întemeiază însă pe irevocabilitatea acelor dispozițiuni, ci pe simplul fapt al nerevocării lor.

XX.

După cum se știe, caracterul irevocabilității este elementul ce diferențiază principalmente pactele succesoriale de testamentele comune. De altă parte, din modul de exprimare cu totul general al art. 1 leg. din 1926 trebuie să concludem că dacă pactul succesoral impunea (unilateral ori bilateral) contractantului supraviețuitor o substituție fideicomisară în favoarea cutărui terțiu, restricțiunea aceasta trebuie considerată desființată dacă contractantul (supraviețuitor) se găsea la 29 Martie 1926 în condiția de stăpân fiduciar al bunurilor primite dela celălalt (contractant). Soluția contrară ar însemna ca să desființăm eficacitatea pactului succesoral și să restituim fiecărui contractant (sau moștenitorilor săi) aceea ce avusese

anterior contractării; ori, o atare „lichidare“ nu ar cadra cu ideea conducătoare ce se desprinde din art. 1 al legii din 1926. Din cele spuse la cap. anterior rezultă însă eadem ratione că contractantul stăpân al bunurilor la 29 Martie 1926 și-a redobândit la această dată facultatea de-a dispune mortis causa asupra bunurilor sale proprii, fără privire la stipulațiunile inserate în pactul succesoral în favoarea terțiilor și fără ca aceștia să poată ataca după moartea lui dispozițiile mortis causa prin cari ei ar fi înlăturați dela moștenire.

XXI.

Dat fiind că desființarea „substituțiunilor fideicomisare“ în nouă accepție (v. cap. IV-V) nu înseamnă excluderea absolută a oricărei variante de moștenire succesivă ori de legat succesiv, este evident că dispozițiunile legii 16:1894 din Ardeal pentru procedura succesorală (§ 78-79), cum și ale regulamentelor cărților fonduare nu pot fi considerate pur și simplu abrogate prin punerea în aplicare a legii dela 29 Martie 1926. Contrar, aceste dispozițiuni vor afla aplicare și pe mai departe în toate ipotezele când rânduirea de beneficii succesive urmează să fie considerată licită conform celor spuse (mai cu seamă în ipotezele dela capit. IV. No. 5, 6), ca una ce nu constituie „substituție fideicomisară“. Cum însă această noțiune a dispărut dintre instituțiile noastre juridice, termenii tehnici „substituțiune fideicomisară“, „substitut fideicomisar“ dispar de asemenea. Vom putea însă vorbi de *moștenire succesivă, legat succesiv, drept de moștenire succesivă, moștenitor succesiv, legatar succesiv, prim-ereditate, prim-moștenitor, prim-legatar*²³⁾.

XXII.

În legătură cu „dreptul intertemporal“ se pune și chestiunea de-a ști, cu ce modalități de procedură urmează să se efectueze de către instanța cărților fonduare desărcinarea de substituție a fiduciarului devenit cu ziua de 29 Martie 1926 „proprietar în condițiunile dreptului comun“ conform art. 1 al legii?

Conform ordonanței Minist. Just. ung. No.

²³⁾ Expresiile „pro-ereditate“ și „post-ereditate“ nu sunt în spiritul limbii române.

Inscripțiile fonduare ar putea fi formulate: „Se adnotează în favoarea lui X dreptul de moștenire succesivă“, „dreptul de legat succesiv“, „calitatea de moștenitor (legatar) succesiv“ etc.

44987/1892 din 14 Febr. 1893, partea însărcinată prin o inscripțiune fonduară poate cere radiarea restricțiunilor privitoare la dreptul de proprietate ori la dreptul de dispozițiune asupra proprietății, cari nu se întemeiază pe calitatea juridică a raportului de posesiune (cum ar fi drepturile de răscumpărare a vechilor zăloage), ci se referă la o anume persoană, cum și radiarea dreptului de preemțiune ori de răscumpărare înscris în favoarea unei anume persoane..... dacă partea însărcinată probează încetarea din viață a celui îndreptățit..... ori dacă s'a împlinit epoca determinată (§ 5). Instanța cărților fonduare decide asupra unei atari cereri fără ascultarea părții adverse (§ 10). Incheierea instanței poate fi atacată conform dispozițiunilor regulamentului cărților fonduare, cu apel ori recurs (§ 12), fiind admisă și acțiunea în radiare (ibid.) dacă condițiile legale ale acesteia sunt de față. Din dispoziția art. 129 alin. 3 Regulam. cărților fonduare reiasă însă că și în astfel de cazuri — fiind vorba numai de radiare — instanța este liberă să ordone ascultarea părților.

Dispozițiunile acum arătate sunt ele proprii, ca prin ajutorul analogiei să poată fi aplicate ipotezelor ce ne preocupă? Față cu aceste dispoziții stă § 79 al legii 16:1894 pentru procedura în materie de moșteniri, care ca lex posterior prevăzând o procedură specială pentru radiarea dreptului de moștenire succesivă, dispune (alin. ult.) că în toate celelalte cazuri, radiarea notațiunii dreptului de moștenire succesivă, încetat, se poate obține prin proces. Este de asemenea cert că instituirea primului beneficiar cu condiție, rezolutorie ori suspensivă, creiază și ea din punctul de vedere al inscripțiilor fonduare, situații la fel cu substituția fideicomisară a art. 606 cca. și că astfel s'ar putea întâmpla ca moștenitorul condițional înscris în cartea fonduară ca primbeneficiar să ceară și să obțină chiar radiarea notațiunii făcute în favoarea celui chemat în al doilea rând, care însă nu e substituit fideicomisar în accepție tehnică și al cărui drept nu a intrat în vederile legiuitorului dela 1926. Cu toate acestea radiarea notațiunii pe cale grațioasă și chiar fără ascultarea celui de-al doilea beneficiar nu poate fi refuzată de plano. Petiționarul cerând radiarea notațiunii nu o va putea obține pur și simplu invocând faptul că în favoarea părții adverse e notată calitatea de moștenitor (legatar) succesiv, ci va trebui să probeze cu acte autentice (procesul verbal de desbătarea succesiunii, încheierea de predarea succesiunii, etc.) cumcă dreptul părții adverse este în adevăr de așa natură încât con-

form legii dela 1926 a încetat. De altfel căile de atac (apelul) și acțiunea în radiare constituie garanții suficiente pentru a obține — fără primejdii și prejudicii — reparațiunea eventualelor abuzuri.

(Sfârșit.)

Prin aplicarea §§ 97—99 Cp. legiuitorul maghiar n'a înțeles a depăși maximum de 15 ani lixat pentru temnița grea pe timp mărginit

Cumulul de infracțiuni primit în codul penal maghiar sub cele două forme, ideal și real, a fost sancționat în mod deosebit aplicându-se sistemul absorbțiunii, agravațiunii și al cumulului propriu zis sau aditionării pedepselor, după clasificarea ce îmbracă natura faptelor comise.

Definind cumul ideal și enunțând principiul absorbțiunii găsim că el are loc conf. § 95 cp. atunci când o faptă vatămă mai multe dispozițiuni din legea penală prevăzându-se pentru acest soi de infracțiuni pedeapsa sau genul de pedeapsă cel mai aspru, adică cea mai gravă înghite pe cea mai ușoară.

Sistemul absorbțiunii se mai folosește în afară de cazul tipic mai sus descris și la pedeapsa cu moartea¹⁾, temnița grea pe viață, temnița grea pe timp mărginit de 15 ani sau pedeapsa privativă de libertate pe 15 ani, limită maximă fixată de § 22 cp. pentru pedepsele privative de libertate.

Pedepselor pecuniare li s'a rezervat sistemul cumulului sau aditionării și despre el vorbește § 102 cp. Dacă însă o persoană săvârșește mai multe infracțiuni sau aceiași infracțiune de mai multe ori ne aflăm în domeniul cumulului real decretat de § 96 cp. sistemul folosit pentru represiunea lor fiind al agravării, care pronunță o pedeapsă colectivă pentru toate infracțiunile la un loc.

Baza pedepsei colective o găsim reglementată în al. 2 al § 96 cp. ea trebuind fixată în cel mai aspru gen de pedeapsă, prevăzut pentru infracțiunea săvârșită de culpabil și dacă aceasta este pedeapsa privativă de libertate pe timp determinat ea poate fi urcată peste maximum cu restricțiunile prevăzute în §§ 97—99 cp.

Acest maximum nu poate trece, după cum s'a întâmplat adeseori, peste 15 ani ajungând la 20 ani, prin aplicarea § 99 cp. căci § 100 cp. operește formal ca pedeapsa urcată să fie mai mare de 15 ani, dispozițiune ce trebuia înscrisă pentru a nu depăși genul legal al pedepsei privative de libertate a cărei durată a fost limitată la 15 ani.²⁾

¹⁾ În vechiul cp. maghiar. În România a fost desființată prin constituție, neputând reinvia decât în caz de războiu.

²⁾ Proiectul codului penal maghiar din anul 1843 depășea această limită, fixând pedepse mult mai aspre pentru toate infracțiunile prevăzute în actualul cod.

Se poate vedea de aici că dacă pedeapsa pentru infracțiunile concurente trece limita temniței grele pe timp mărginit, numai de formă se stabilește pedeapsa colectivă dar de fapt se întâmplă absorbirea.¹⁾

La fel se pronunță toți penaliștii maghiari, ca dr. Bernolak Nándor, Edvi Illés, dr. Angyal Pál, etc.

Nici nu se putea a fi altfel atât timp cât § 100 este urmarea directă a §§ 22 și 23 cp. având aplicație și în cazul § 104 cp. (B. H. T. Vol. I, Nr. 18)²⁾.

În cuptorul celor 15 ani de temniță grea se topesc toate pedepsele și peste această limită nici o majorare nu este admisibilă, fiind exclusă chiar transformarea amenzii în pedeapsă privată de libertate (Deciz. plenare 47. 178).

Pentru clarificarea celor de mai sus, să presupunem că cineva este trimis în judecată pentru faptele prevăzute și penate de §§ 279 cp., 50 Np, 380 teza II și 402 cp, care se pedepsesc cu închisoare și amendă.

Urmând tehnica fixată de codul penal maghiar, la darea sentinței deși se va face referire la §§ 96, 99 și 102 cp. pedeapsa ce se poate da nu poate fi decât 15 ani temniță grea, întrucât și amenda ce ar trebui fixată pe baza § 102 cp. pentru fiecare infracțiune în parte nu se poate transforma în caz de neplată în pedeapsă privată de libertate, fără a eluda dispozițiunile precise ale legii în materie de represiune (§ 53 al III, cp.).

Numai în mod excepțional în baza § 36 al legii de punere în aplicare a c. penal se poate măsura pedeapsa până la 20 ani³⁾.

În § 36 din legea XXXVII:1880, se prevede că cel ce pentru o crimă este condamnat la o pedeapsă privată de libertate pe timp mărginit, dacă în cursul executării pedepsei sale comite o infracțiune punibilă tot cu pedeapsă privată de libertate pe timp determinat, va fi condamnat de instanța competentă în conformitate cu prevederile c. p. însă pedeapsa cumulativă privată de libertate nu poate trece peste 20 ani.

Trebue să ne ferim a trage o concluzie greșită din acest text de lege, că s'ar putea merge totdeauna în cazul infracțiunilor concurente până la 20 ani, neputând utiliza § 36 decât atunci când un condamnat ce-și execută pedeapsa evadează și până când este prins comite omoruri, tâlhării, etc. pentru care fapte este adus din nou la judecată.

În adevăr maximul duratei temniței grele pe timp mărginit nu poate trece peste 15 ani decât în cazul când este vorba de o infracțiune nouă

comisă în timpul executării pedepsei privative de libertate. În acest caz în conf. cu § 36 din legea de punere în aplicare a codului penal pedeapsa poate merge până la 20 ani (vezi Decizia 18 din colecția hotărârilor penale, vol. I, pag. 212-216)⁴⁾.

Excluderea dela funcțiuni și drepturile politice se va putea face în toate cazurile fără nici o restricțiune în limitele prescrise de § 57 cp. chiar și atunci când prin dispozițiunile cuprinse în partea specială a legii ele sunt stabilite numai pentru una singură din infracțiunile comise.

Pedeapsa complimentară începe să curgă după expirarea pedepsei privative de libertate și nu poate fi mai mare de 10 ani (§ 57 cp.).

Dispozițiunile mai sus descrise în privința concursului real și al modului de pedepsire își găsesc pe deantregul aplicație în cazul când:

1). Cineva a fost condamnat la mai multe pedepse privative de libertate prin sentințe definitive;

2). Dacă în timpul executării, pedepsei privative de libertate, condamnatul este din nou condamnat la o pedeapsă privată de libertate, pe timp determinat, pentru altă infracțiune săvârșită înainte de condamnarea sa definitivă indiferent dacă infractorul a fost judecat de aceeași instanță sau instanțe diferite (vezi § 104 cp. și 517 Pr. p.).

Eliminând cazurile în care aplicarea pedepsei colective este posibilă, vom afla când ea nu este posibilă și în general regulile concursului;

a) la infracțiunea comisă după condamnarea definitivă chiar nici în cazul când s'a suspendat condiționat executarea acelei condamnări definitive;

b) la infracțiunile comise în cursul executării unei pedepse (§ 36 legea XXXVII:1880).;

c) la infracțiunile deși comise înainte de condamnarea definitivă dar descoperite după terminarea executării pedepsei condamnatoare⁵⁾.

Conchidem deci că pluralitatea infracțiunilor, comiterea acestora înainte de condamnarea definitivă, indentitatea agentului și posibilitatea aplicării unei pedepse colective, ne va indica, dacă subversează condițiile § 104 cp. ce avem de făcut pentru a nu greși represiunea cauzând prejudicii fie societății, fie infractorului.

Am căutat în rândurile de față să sistematizez cât mai perfect și într'o expunere simplă tehnica codului penal maghiar spre a veni pe cât posibil în sprijinul aceluia ce voiesc ai cunoaște spiritul și tot odată a le fi un vade-mecum în delicata chestiune a cumulului și modului de pedepsire al acestor infracțiuni.

Dacă se vor găsi goluri de complectat și obiecțiuni de făcut din partea celor chemați ași spune cuvântul într'o discuție științifică, determinându-i la o critică serioasă și documentată voi fi primul care să le mulțumesc căci dies diem docet.

Vioreanu Ion
judecător la Trib. Cluj

¹⁾ Vezi Traian Pop, Dr. Penal, vol. II, pag. 641.

²⁾ Magyar büntető törvények zsebkönyve, Bp. 1912
Edvi Illés Károly.

³⁾ Idem. Vezi nota 2.

⁴⁾ Dr. Bernolák Nándor, Pécs 1915. Buntető jogszabályainak gyűjteménye, 42—43 old.

Idem Dr. Angyal Pál, Dr. Degré Miklós, Pécs 1917.

Anyagi és alakú büntető jog.

⁵⁾ Vezi Traian Pop, Dr. Penal, vol. II, pag. 637.

Despre posesiune în dreptul maghiar

În literatura doctrinei maghiare cei ce s'au ocupat de dezvoltarea posesiunii au definit posesiunea, zicând că este manifestarea exterioară a voinței unei persoane, prin care ea aduce în legătură cu sine un obiect în relațiunile sale totale sau parțiale prin care acel obiect se prezintă, că de fapt ei aparține, sau mai bine zis după definiția acestor jurisconsulți (Savigny și Ihering) posesiunea este acțiunea voinței, care intenționează ca un obiect în relațiunile sale totale sau parțiale să ajungă sub dominațiunea sa, deci când între persoană și obiect această legătură se constituie, încât se poate cunoaște cui aparține acel obiect ea fiind posesiunea. Prin urmare posesiunea cuprinde manifestarea voinței unei persoane pentru a deține un obiect, iar elementele esențiale ale posesiunii sunt:

a) voința de detenție și

b) executarea, realizarea acestei voințe prin aducerea obiectului în așa relațiune cu persoana încât aceasta dispune de acel obiect.

Posesiunea este o stare faptică și ce interesează de observat este ce prezintă la exterior în fața noastră, atunci când o persoană folosește un obiect, neîntrebându-ne cum a ajuns acel obiect sub dominațiunea persoanei, ci ne mulțumim cu ce vedem, adică cu faptul că persoana ține în dominațiunea sa obiectul și astfel putem aprecia cui aparține.

Dominațiunea persoanei asupra obiectului poate fi totală sau parțială, astfel că și posesiunea, e integră sau parțială, din această definițiune este evident că nu se cere ca condițiune esențială, animus domini, animus rem sibi habendi vel animus possidetis; va să zică, nu e condițiune esențială voința interhă a persoanei, că ea să considere de al său obiectul ce-l posedă. Cum vedem în doctrina lui Ihering în loc de animus domini, există voința de deținere, animus detentionis sau determinarea voinței de a dispune de obiect spre scopurile sale, ca posesor iar nu ca proprietar. Așa sunt a se considera ca posesori detentorul de pign, uzufructuarul, depozitorul, chiriașul, arendașul, comodatarul, curatorul de sequestru, executorul testamentar, comisionarul etc.; căci toți aceștia posed obiectul independent și sub durata relațiunei în mod irevocabil, fără să aibă nici unul animus domini, spre a dispune de obiect ca de al său; iar detentor este acela care numai deține nu însă posedă obiectul, deținând obiectul pe un timp scurt putându-se detrage dela dânsul ori când, așa fiind servitorii, hamalii, lucrătorii, cărăușii, căci aceștia în mod provizor au a trata cu obiectul fără al posedă.

Vorbind despre posesiune trecem să studiem cum să înființeze și încetează posesiunea amintind că ea să câștigă și ia ființă prin luarea obiectului de o persoană în mod legal în puterea și dominațiunea sa, făcând excepție persoanele minore, demente, al căror drept de capacitate este

redus, în fine câștigându-se posesiunea și prin ereditate, când eredele intră în mod faptic în posesiunea decesorului reprezentând personalitatea lui materială.

Posesiunea se poate câștiga sau unilateral prin, aceia că un obiect mobil sau imobil îl luăm în folosință, sau în mod extractual prin aceia că o persoană ce până aci a fost în posesiunea unui obiect mobil sau imobil, predă obiectul în folosință sau posesiunea altei persoane.

Așa dar, achizițiunea unilaterală are loc atunci când obiectul nu e în posesiunea nimănui, din contra achizițiunea contractuală să realizează prin convențiunea părților. Posesiunea se câștigă: a) asupra obiectelor mobile, mai mici prin predare și preluare din mână în mână, b) asupra obiectelor înmagazinate în quantum mare, precum și asupra obiectelor imobile, prin instrumente intermediante necesare, care fac posibilă preluarea acelor obiecte în posesiune. Un astfel de achizițiune de posesiune este traditio brevi manu și constitutum possessorium. Constitutum possessum, este antiteza tradițiunii brevi manu, căci prin constitutum possessum, posesiunea de proprietate se preface în posesiune de folosință, exemplu: proprietarul obiectului vinde obiectul altei persoane, însă totdeodată îl ia în arendă sau în chirie dela cumpărător, sau își susține pe un timp dreptul de uzufruct asupra obiectului.

Achizițiunea posesiunii asupra obiectelor compuse depinde dela împrejurarea că de ce natură e legătura dintre părțile obiectului compus, dacă această legătură este prea strânsă, posesiunea separată nu se poate exercita ci posesiunea obiectului întreg se extinde și asupra părților din care se compune întregul, din contra dacă se poate face descompunerea obiectului și asupra acestor părți descompuse se poate exercita posesiune separată. Bunoară asupra cesiunei nu poate avea loc posesiune separată deoarece este strict legată cu obiectul principal, născându-se regula că cel ce posedă obiectul principal ajunge și în posesiunea accesoriului. Referitor la universitatea de obiecte sau de bunuri, posesiunea niciodată nu se exercită asupra universalității, ci totdeauna numai asupra bunurilor separate, din care se compune acea universalitate. Privitor la posesiunea creanțiunilor intelectuale legea XVI. din 1884 asigură autorului dispozițiunea și puterea asupra operii sale, spre a o utiliza și pune în circulațiune în favoarea sa. Aceste drepturi le garantează și inventatorului legea XXXVII. din 1895, iar legea II. din 1890 conține dispozițiuni în favoarea producătorilor.

Expunând acestea voi vorbi despre posesiunea comună, care este posesiunea asupra unui obiect de către mai multe persoane ce țin în posesiune nedivizată, obiectul. La posesiunea comună nici unul din composesori nu știe care e cota lui din întreg, prin urmare nici unul nu poate dispune nici de întreg, nici de cota lui separată.

din întreg, căci prin această ar viola dreptul celorlalți composesori.

Dispoziția asupra obiectului numai cu învoirea tuturor coproprietarilor se poate face, fructele obiectului sunt a se împărți între coproprietari sau composesori în proporțiune cu cota lor. Posesiunea comună o poate turbura și unul din composesori, în care caz ceilalți composesori pot cere sistarea turburării. Dacă însă o persoană străină conturbă posesiunea comună oricare dintre composesori poate cere repositiție.

Composesorii pot sista composesoratul cu învoirea comună; sunt însă unele cazuri în care interese superioare sau de stat, interzic sistarea composesoratului, de exemplu composesoratul de pășuni, de izlazuri, de păduri, etc.

Arătând felul de înființarea posesiunii, putem spune că posesiunea încetează dacă dominațiunea persoanei asupra obiectului se fineste.

Încetează deci posesiunea dacă încetează voința de a ține mai departe în potestate obiectul și dacă posesorul renunță de posesiune, o predă altuia, sau o pierde prin dispozițiunea legii sau prin un eveniment, sau obiectul se nimicește, sau devine imposibilă, în fine încetează posesiunea în urma scurgerii timpului prescris de lege.

Detă, la 26 August 1930.

Mihai Gh. Mușătescu
judecător

Urmează despre apărarea posesiunii.

REZUMATE DE JURISPRUDENȚE

Stabilite de instanțele judecătorești din Ardeal și Curtea de Casație

Dacă art. 493 procedură penală română s'a extins în Ardeal. Soluție afirmativă.

In fapt: Acuzatul Urzica Ioan, șeful postului de jandarmi Turu-lung, prin ordonanța definitivă a judecătorului de instrucție de pe lângă Tribunalul Satu-Mare este trimis în judecata acestui tribunal pentru faptul că, în exercițiul funcțiunii sale, s'a făcut vinovat de delictul de violarea libertății individuale și de delictul de luare de mită.

In drept. Conform art. 493 pr. p. rom. extins și în Ardeal, pricina fiind de competența Curții de Apel, se declină competența și se dispune înaintarea dosarului Parchetului General de pe lângă Curtea de Apel, pentru a proceda la cele legale.

(Trib. Satu-Mare S. II. Sent. pen. No. P. II. 5518/1929 din 24 Februarie 1930).

NOTA. — Chestiunea de drept ce s'a pus spre soluționare în speța de mai sus a fost aceea de a ști dacă dispozițiunile art. 493 pr. p. rom. s'au extins sau nu și în Ardeal.

Prin art. 315 din Legea de Organizare judecătorească, dispozițiunile Codului Român de procedură penală, relative la poliția judiciară, atribuțiunile ministerului public și ale judecăto-

rului de instrucție s'au extins pe ziua de 1 Septembrie 1926 pe întreg teritoriul țării. Ne-precizându-se însă anume pe articole cari anume din dispozițiunile codului român de procedură penală s'au extins în teritoriile alipite și cari anume din dispozițiunile celorlalte coduri de procedură astăzi în vigoare au fost abrogate, revine parchetelor și instanțelor judecătorești să stabilească atari precizări pe cale de interpretare. Aceste chestiuni însă de multeori apar foarte delicate și depind numai de aprecierea magistratului.

Ori, în materie de procedură penală, chestiunile de jurisdicțiune și competență prezintă caracteristica, că sunt guvernate de reguli nescrise și totuși complect imperative, reguli elaborate pe cale logică sistematică și sprijinite pe principiile fundamentale.

Odată stabilite aceste considerațiuni de ordin mai mult sau mai puțin general, urmează a vedea care anume este economia art. 493 pr. p. rom., spre a putea aprecia apoi, dacă acest articol s'a extins în aplicarea sa și în Ardeal.

Legiitorul român, ținând seama de importante atribuțiuni ale ofițerilor de poliție judiciară în urmărirea și descoperirea infracțiunilor și în scopul de a-i feri pe aceștia de acțiunile temerarii ce s'ar îndrepta eventual în contra lor din partea celor ce au fost urmăriți sau descoperiți de aceștia și în scopul de a da acestora o garanție cât mai mare de justiție, în ce privește delictele ce aceștia le-ar comite în exercițiul funcțiunii lor, a derogat dela principiile generale de procedură de urmărire și judecată. Prin dispozițiunile art. 493 pr. p. rom., legiitorul român, interzicând exercițiul acțiunii publice ministerului public al tribunalelor, a atribuit exclusiv acest drept numai ministerului public al Curții de Apel, iar competența de a judeca a atribuit-o exclusiv numai Curții de Apel orânduind totodată că în aceste cazuri nu poate mijloci nici o instrucție prestabilă la judecătorul de instrucție, toată instrucțiunea în asemenea materie neputând fi făcută decât numai oral în fața Curții de Apel.

Față de dispozițiunile art. 315 leg. de organizare judecătorească este inadmisibil ca parchetele și judecătorii de instrucție din Ardeal să aibă atribuțiuni mai mari de cât parchetele și judecătorii de instrucție din vechiul regat, iar pe de altă parte procurorii generali de pe lângă C. de Apel din Ardeal, să aibă mai puține atribuțiuni decât procurorii generali din vechiul regat, când textul mai sus citat din legea organică a justiției, în mod clar și categoric dă tuturor procurorilor și judecătorilor de instrucție din România, aceleași atribuțiuni. În afară de aceasta, oricât de restrictiv s'ar interpreta art. 315 leg. de organizare judecătorească, un lucru este incontestabil și anume: toate dispozițiunile privitoare la instrucție din codul de procedură al vechiului regat s'au extins tale quale și în Ardeal și cum art. mai sus citat nu face nicio îngrădire cu pri-

vire la dreptul Curților de Apel din Ardeal de a face instrucțiunea orală a delictelor comise de ofițerii de poliție judiciară în exercițiul funcțiunii lor, în mod imperios trebuie admis că art. 493 pr. p. a vechiului regat se aplică aidoma și fără nici o dificultate și în Ardeal.

În afară de aceste argumente de text mai sus arătate, mai intervine în speță și un argument de drept interprovincial și anume: atunci când e vorba de aplicat dispozițiuni de ordine publică cuprinse în legile întocmite de Statul suveran, tendința trebuie să fie aceea a unei extinderi cât mai mari a acestor dispozițiuni în spiritul nouilor legiuri generale atât timp, cum e cazul în speță, nici un text nu se opune în mod expres.

Ioan Popescu-Copăceni

Dr. în drept, Magistrat

x x x

Uzucapiune. Comoștenitor, care stăpânește imobilele defunctului său tată, din încredințarea fraților săi. Dacă posesia de 32 ani duce la prescripție? Soluțiune negativă.

Prin cartea de judecată Nr. 1812 din 1927, judecătoria Marghita a scos din vigoare sentința parțială, ce a pronunțat-o la 21 Noembrie 1927 și a admis cererea reconvențională a părților, obligând pe reclamant să dea părților în posesie comună 4/5 din imobilul No. top. 238/2, situat în comuna Sărsig și l-a obligat să plătească 2128 lei cheltueli de judecată.

Contra acestei cărți de judecată reclamantul a declarat apelul de față și a susținut, că a devenit proprietarul imobilului din proces, prin uzucapiune, întrucât l-a stăpânit de bună credință peste 32 de ani.

Părțile au dovedit cu contract de vânzare-cumpărare, anexat la dosar, că tatăl lor Niculae Ciumpe a cumpărat acest imobil dela frații Szonyi.

Din depozițiile martorilor Fürtös Vasile și Fürtös Paul, rezultă că, acest imobil a fost stăpânit la început de Nicolae Ciumpe, apoi de fiul său Feodor Ciumpe, apoi de Ciumpe Pavel (de pârît) din încredințarea fraților săi.

Deși reclamantul a posedat imobilul peste 32 ani, totuși nu l-a uzucapat, căci nu l-a stăpânit „animo sibi habendi“ ci a intrat în posesia imobilului din încredințarea fraților săi.

Că așa fiind reclamantul a stăpânit imobilul ca un mandatar al fraților săi și n'a putut să-l uzucepeze atâta vreme cât a stăpânit pentru altul și în numele altuia.

Reclamantul a susținut că dreptul părților s'a prescrist, întrucât timp de 32 de ani n'au făcut nici un act de posesie.

Și acest motiv este neîntemeiat, pentru că părțile se consideră, că au fost în posesia imobilului tot timpul, dela moartea tatălui lor, pentru că reclamantul a stăpânit pentru și în numele fraților săi.

Din moment ce părțile sunt considerați că au făcut acte de posesie în mod continuu dela moar-

tea tatălui lor, dreptul lor asupra imobilelor există și nu este prescrist. Că așa fiind apelul urmează să fie respins ca neîntemeiat.

(Trib. Bihor, S. III, sent. Nr. 459 din 4 Aprilie 1930).

NOTĂ. — După dreptul privat ungar eredele major are dreptul de a-și valorifica dreptul său de moștenire, dacă intențiază acțiune în 32 ani dela moartea lui decuius, iar dacă în acest termen n'a intentat acțiune, dreptul de acțiune al eredelui se prescrist în termenul de mai sus.

Dreptul de acțiune al comoștenitorilor nu se prescriste, când s'a făcut dovadă necontestată, că unul din erezi a posedat averea imobilă din încredințarea, sau în calitate de mandatar al celorlați comoștenitori.

În speță: un frate a posedat averea imobilă a defunctului său tată din încredințarea, sau în calitate de mandatar al fraților săi și după ce au trecut 32 ani, de când a intrat în posesie, susține, că dreptul de acțiune al fraților săi s'a prescrist.

Ori, este normă de drept, că mandatarul nu poate să devină proprietarul unui imobil prin uzucapiune, ori cât de mult l'ar posedat, dacă n'a intervenit posesiunea, adică dacă n'a început o posesiune nouă și în numele său propriu.

Apelantul ar fi putut să devie proprietarul imobilelor fraților săi, dacă le aducea la cunoștință printr'o notificare, că nu mai înțelege să posedat imobilele ca mandatarul lor și că de la o anumită dată, începe o posesiune nouă în numele său propriu și dacă dela această dată ar fi fost posedat 32 de ani.

Apelantul a posedat averea indiviză a fraților săi peste 32 ani, dar n'a făcut dovada, că a intervertit posesiunea și că dela data intervertirii a posedat 32 ani.

Const. M. Stoicescu

Jud. ședință Trib. Bihor

x x x

Înstrăinări imobiliare. Necesitatea actului scris cerută de ordonanța 4420 din 1918 a guvernului maghiar, menținută de Cons. Dir. Se cere și când imobilul s'a cumpărat prin mandatar. Actul scris se cere și pentru constatarea mandatului

Potrivit art. I din ordonanța Nr. 4420 din 1918 menținută în vigoare prin decretul Nr. I al Cons. Dir, pentru ca un act juridic prin care se înstrăinează un imobil să fie valabil, este necesar ca acel act juridic să fie cuprins într'un document scris.

Prin impunerea condițiunii documentului scris pentru constatarea tuturor actelor juridice, ce au de efect o înstrăinare de imobil s'a urmărit a se ajunge la o mai sigură și regulată circulație a imobilelor și deci această formalitate, a devenit în baza dispozițiunilor citate, o condițiune necesară pentru toate contractele cari operează o transmisiune a drepturilor de proprietate imobiliară.

Ipoteza în care o persoană cumpără un imobil nu pentru sine, ci pentru alta, care i-a dat în acest scop un mandat, nu este de ajuns ca nu-

mai vânzarea, imobilului, către mandatar să fie cuprinsă în document scris, ci și convențiunea de mandat prin care cumpărătorul a primit delegația de a cumpăra imobilul pentru ca în atare ipoteză transmisiunea dreptului de proprietate, asupra mandantului se face atât în baza convenției de vânzare-cumpărare încheiată între vânzător și mandatar, cât și în baza convențiunei de mandat încheiată între acesta din urmă și mandant și deci numai dacă ambele aceste acte juridice sunt cuprinse în documente scrise, sunt complet satisfăcute cerințele ordonanței citate și este complet asigurat scopul urmărit prin ea.

Astfel fiind urmează în speță că prin o exactă interpretare a dispozițiilor ordonanței No. 4420 din 1918, Curtea de Apel a respins cererea reclamantilor de a li se recunoaște dreptul de proprietate asupra imobilului în litigiu despre care ei pretindeau că păriții l-au cumpărat ca mandatarii lor în baza unui mandat, care însă nu era cuprins în documentul scris.

De altfel necesitatea cuprinderii mandatului într-un document scris, când el are de obiect, ca în speță înstrăinarea sau cumpărarea de lucruri cu titlu oneros, se justifică și prin dispozițiunile par. 105, 108 și 117 c.c.

Prin urmare, întrucât în speță singurul motiv al lipsei unui document pentru cuprinderea mandatului este suficient pentru a justifica respingerea acțiunii reclamantilor, devine inutil a se mai examina dacă celălalt motiv invocat de instanță, privitor la renunțarea reclamantului la dreptul ce-l avea prin mandat, este sau nu întemeiat.

(Cas. I, Dec. 2657 din 30 Noemvrie 1930).

x x x

Testamente ale celor cari nu știu ceti și scrie Forme. Aplicațiune.

Par. 6 al legii XVI: 1876 prevede că, dacă testatorul, care nu știe scrie și citi, sau din altă cauză nu poate să-și subscrie testamentul, atunci martorii trebuie să cunoască cuprinsul testamentului, în care scop e necesar ca martorii să priceapă limba întrebuintată de testator. Acest text, mai prevede, că testamentul să se citească, de unul dintre martorii care știe scri și citi în prezența testatorului și a tuturor martorilor, astfel că testamentul să fie priceput, după care testatorul să declare că documentul cuprinde testamentul său; apoi, unul dintre martori care știe a ceti și scrie, să subscrie pe document, în calitate de subscrisor al numelui testatorului și testatorul să pună degetul, adeverindu-se de martori pe document, precum că s'au îndeplinit toate acestea.

Formalitățile arătate mai sus, sunt esențiale și îndeplinirea lor trebuie să rezulte chiar din documentul care constată manifestarea voinței testatorului, neputându-se suplini prin martori sau alte mijloace de probă.

În speță, Curtea de Apel, analizând testamentul din 25 Iunie 1924, a constatat că testatorul a fost prezent la citirea și explicarea testamentului; că, citirea din cuvânt în cuvânt, s'a

făcut de către Iosef Litzmaier, martor testamentar, în prezența colectivă a martorilor; că, apoi testatorul a declarat că este voința sa ultimă, după care a semnat actul tot în prezența colectivă a martorilor, care au subscris clauza cerută de lege, — constatate a îndeplinirea formalităților de mai sus.

Așa fiind, obiecțiunea recurentului că anumite vicii ale actului, ar fi fost corectate și înlăturate prin depozițiuni de martori, este nefondată, întrucât Curtea se referă la martori, numai pentru a stabili că și aceștia confirmă îndeplinirea întocmai a formalităților despre care s'a făcut mențiune în act.

(Cas. I, Dec. 2587 din 25 Nemvrie 1929).

x x x

Acțiune pentru plată de salariu intentată de profesorii comunităților bisericesti ce au școli. Este de competența instanțelor ordinare.

În baza legilor eclesiastice din 1904, elaborate de sinodul al doilea regnicolar reformat, s'au instituit anume instanțe bisericesti în competența cărora s'a dat spre judecare afacerile administrative și disciplinare din Ardeal, de unde urmează ca celelalte afaceri care n'au acest caracter, aparțin instanțelor de drept comun, (par. I art. V legea 1904).

Așa fiind și cum în speță este vorba de o acțiune care tinde la valorificarea unor pretențiuni de salariu, este cert că judecarea ei are a se face de către instanțele ordinare.

Este exact că par. 33 al art. de lege V din 1904, prevede că se judecă de către instanțele bisericesti și neînțelegerile ivite între profesori și autoritatea bisericesti cu privire la chestiuni de interpretare și aplicare a documentului de onorariu în general a extrădărei salariilor oficiale; această dispozițiune însă, nu derogă dela regula arătată mai sus, ci din contră este a se înțelege în legătură cu dispozițiunea sus citată a par. I din aceeași lege, că numai acele chestiuni de salariu se judecă definitiv de instanțele eclesiastice care au o cauză administrativă nu și acele care pun în discuție însuși dreptul de salariu.

Deci, punându-se în speță în discuțiune însuși dreptul reclamantului la perceperea salariului într-o anume epocă, instanța de fond cu drept cuvânt a respins excepțiunea dilatorie bazată pe par. 180 punctul I, proc. civ. și a declarat bine că, instanțele de drept comun sunt competente să judece acest litigiu.

(Cas. I, dec. 2257 din 21 Octomvrie 1929).

x x x

Cerere de justificare. Când se admite. Aplicație la recurs anulat ca insuficient timbrat.

În conformitate cu disp. art. 451 pr. civ. aust. cererea de justificare nu are loc decât în cazurile, când partea sau reprezentantul ei, nu din vina sa nu s'a prezentat la înfățișare sau fără vină, a scăpat un termen preclus.

De aci rezultă că cererea de justificare este admisibilă numai pentru omiterea termenelor prescrise și prevăzute ca atări de procedura civilă,

prin expirarea cărora partea decade din dreptul său, cum este termenul de recurs, apel etc. și nici când nu se poate face pentru omisiunea diferitelor acte.

Prin cererea de justificare în speță, recurentul cere anularea deciziunii Inaltei Curți prin care s'a anulat cererea de revizuire făcută contra sentinței Curții de Apel Oradia, arătând că întrucât nu s'a comunicat invitația Curții de Casație, prin care a fost somat să completeze taxele de timbru după cererea de revizuire, completarea s'a omis fără voia sa.

În asemenea situațiune și întrucât, recurentul nu se plânge de scăparea fără vina sa a vreunui termen preclus, ci de omisiunea, fără vina sa a completării taxelor de timbru după cererea de revizuire, motiv neprevăzut de textul citat între motivele cererei de justificare, deci cererea de justificare este inadmisibilă și se respinge.

(Cas. III. Dec. 651 din 3 Maiu 1929).

Cărți de drept apărute

A apărut *Volumul IV* (raporturi juridice de familie, succesiuni) *Dreptul Civil* de Profesorul Dr. Camil Negrea dela facultatea de drept din Cluj.

Prima fasciculă a acestui volum tratează „efectele juridice ale Căsătoriei” definind cuvântul „familie” ca așezământ juridic în dreptul civil comparat, dezvoltând mai apoi logodna, căsătorie, divorț, fiecare capitol al acestor peste 200 pagini reprezentând adevărat studiu de drept civil comparat, atât doctrinar cât și procedural jurisprudențial. Editura Autorului Cluj 1930. Prețul 200 lei.

Codul de Procedură Penală Română (art. 1-246) adnotat cu întreaga jurisprudență română la zi de Const. G. Rătescu Președintele S. II Inaltei Curți de Casație și N. Pavelescu asistent Inalta Curte București. Tip. penitenciarului „Văcărești” prețul 500 lei.

Importanța apariției acestui minunat cod adnotat de pr. penală română pentru juriștii din Ardeal și Bucovina este foarte mare, dacă ținem seamă de extinderea în aceste provincii încă din Septemvrie 1925 a Codului de pr. penală partea privitoare la Ministerul public și ofițeri de poliție judiciară, judecători de instrucție, mandat de arestare, libertate provizorie, Camera de punere sub acuzare și căile de atac contra deciziilor Camerei de punere sub acuzare (art. 13-137, 212-245, 404-418-422-449).

Este drept că în luna Iulie 1925 a apărut lucrarea noastră „Pr. penală română” părțile extinse în Ardeal și Bucovina, cu studii comparate sub fiecare text extins și cu jurisprudența Inaltei Curți. Această lucrare însă a fost alcătuită în pripă, partea Jurisprudențială este necompletă.

De aceia în perfectă cunoștință a golului pe care lucrarea d-lui președinte Rătescu și-a d-lui Pavelescu îl umple pentru Ardeal și Bucovina, o

recomandăm juriștilor din aceste părți cu toată căldura.

Sunt chestiuni de pr. penală nerezolvate de texte și soluționate exclusiv de Inalta Curte de Casație (de exemplu: aplicarea art. 61 al. II pr. p. în Ardeal în legătură cu aplicarea în Ardeal al articolului 493 procedură penală română și altele) motiv mai puternic de importanța lucrării de care ne ocupăm, pentru profesioniștii dreptului în Ardeal. Ne rezervăm a reveni mai pe larg într'un număr viitor.

V. M. D.

Judecătoria Mixtă Caransebeș

Nr. 2530—1928.

PUBLICAȚIUNE

Judecătoria mixtă Caransebeș aduce la cunoștință generală, că la cererea lui Constantin Tațu, locuitor în Ciuta, a pornit procedura pentru anularea următorului document, despre care se afirmă că s'ar fi pierdut. Libelul de depunere avea Nr. 18.299/50/XXIV cu o sumă depusă de 35.000 lei (trei zeci și cinci mii) depusă la Banca Prima Cassă de Păstrare din Caransebeș.

Deci instanța invită pe posesorul documentului amintit, ca în termen de un an dela inserarea a treia a publicațiunei în „Ardealul Juridic”, să prezinte documentul la instanță, pentru că în caz contrariu îl va declara nul, dacă petiționarul va cere aceasta din nou și termenul mai sus arătat va fi expirat.

Caransebeș, la 15 Maiu 1928.

Iosif Virágh m. p. consilier

p. conformitate I. Groza grefier

Dr. Victor Bogdan notar public, Ocna-Mureșului.

No. 222/1929 succ.

PUBLICAȚIUNE

În urma deciziunei judecătoriei rurale din Ocna-Mureșului No. G. 2343/1929. Noi Dr. Victor Bogdan, notar public în Ocna-Mureșului, ca mandatarul judecătoriei, în cauza succesorală a decedatului Viski Adalbert, decedat în Ocna-Mureșului la 14 Noemvrie 1924, fără a lăsa testament, fixăm desbaterea pe ziua de 22 Decembrie 1930 în biroul nostru din Ocna-Mureșului, str. Regele Carol II, No. 41.

În baza § 54 al legi XVI. din 1894, Viski Blanca și Viski Gizela, cu domiciliul necunoscut îi cităm pe termenul mai sus cu observarea că dacă nu se vor prezenta personal, sau prin mandatar, desbaterea se va ținea cu curatorul numit pe seama dânselor de către Tribunalul secția Tutelară, și că și în cazul îndrumării la proces va fi reprezentată de curatorul numit de Tribunal, secția tutelară dacă nu-și vor numi reprezentant. Ocna-Mureșului, la 11 Septemvrie 1930.

Dr. Victor Bogdan, notar public

» FRIGIDAIRE «

Mai rece ca ghiata
Mai eficient ca ghiata
Mai sănătos ca ghiata

Frigul pentru nevoile casnice, comerciale și industriale produs în mod automat pe cale electrică. Pentru demonstrații vă stă cu plăcere la dispoziție

AUTOMECHANICA S. A. CLUJ

Strada Regina Maria Nr. 10
Calea Dorobanților Nr. 18

Reprezentanța generală:

Leonida & Co. S. A. din București

„Auto-Mecanica” S. A. Anonimă

Depozit de cauciucuri. Piese de schimb și accesorii **Str. Reg. Maria 10** Telefon 2-16 **(Cluj)**

Reprezentanța generală:

Garaje, benzină și ulei. Atelier de reparațiuni **Cal. Dorobanților 18**. Telefon 4-89 **(Cluj)**

Leonida & Co. București

Reprezentant al automobilelor

Chevrolet, Cadillac, La Salle, Pontiac și Oakland
renumitele uzini a lui General Motors